

**2020-2021 ОҚУ ЖЫЛЫНЫҢ ГЕОГРАФИЯ ПӘНІНЕН ОБЛЫСТЫҚ
ОЛИМПИАДА ЖАУАПТАРЫ
9 КЛАСС**

Тапсырма 1. Төменде келтірілген анықтамалар бойынша терминдерді анықтаңыз.

1. **Көкжиек** - аспанның жермен немесе су бетімен шекарасы.
2. **Тропопауза** – тік температуралық градиенттің күрт төмендеуі орын алатын атмосфера қабаты, тропосфера мен стратосфера арасындағы табиғи өтпелі қабат.
3. **Саға** — өзеннің соңғы бөлігі, өзеннің су қоймасына, көлге, теңізге, мұхитқа немесе басқа өзенге құятын жері (қазіргі географиялық терминологияда).
4. **Геокеңістік (географиялық кеңістік)** — белгілі бір аумақта орналасқан және уақыт бойынша дамып келе жатқан географиялық объектілер арасындағы қатынастардың жиынтығы.
5. **Топоним** – онимдер категориясы, Жердегі табиғи объектінің немесе Жерде адам жасаған заттың атауын білдіретін жеке атау.
6. **Шатқал** — өзеннің геохронологиялық масштабта ауа-райының бұзылуы мен эрозиялық белсенділігі нәтижесінде қалыптасқан, әдетте өзен арнасы толығымен алып жатқан өте тік, көбінесе беткейлері мен тар табаны бар терең өзен аңғары.
7. **Анклав** - толығымен басқа мемлекеттің аумағымен қоршалған мемлекет аумағының бөлігі.
8. **Түбек** — құрлықтың бөлігі, үш жағынан сумен шайылған (теңіз, көл, өзен), ал төртіншісі материкке, аралға іргелес..
9. **Мәдени ландшафт** — барлық табиғи және антропогендік компоненттерді қоса алғанда, жердегі кеңістік. Ол белгілі қажеттіліктерді қанағаттандыру үшін адамның саналы, мақсатты әрекеті нәтижесінде қалыптасады.
10. **Эрозия**— жер бетіндегі су ағындары арқылы жыныстар мен топырақты бұзу, соның ішінде материалдық қоқыстарды бөліп алу және жою және оларды тұндырумен жүру.

Бағалау критерийлері: әр дұрыс жауапқа 1 ұпай. Барлығы 10 ұпай.

Тапсырма 2. Сізге әлем географтарының ашқан жаңалықтары мен зерттеулері берілген, олардың есімдерін анықтаңыз.

№	Географиялық зерттеу және ашулар	Ғалым
1.	В 1492-1494 жж. алғаш глобус жасады.	Мартин Бехайм
2.	Математикалық есептеулерді қолдана отырып, күнтізбе құрды, уақыт ұғымын географиялық құбылыс ретінде түсіндірді.	Аль-Фараби
3.	Қазақстан территориясы туралы тарихи-географиялық ақпаратты қамтитын «Сібірдің сызба кітабы» еңбегінің авторы.	С. Ремезов
4.	Тянь-Шань етегі мен Балқаш көлінің шөлді аймақтарының өсімдік жамылғысын зерттеді.	А.Н. Краснов
5.	Ол өзінің «Түркістан» еңбегінде Орта Азияға геологиялық және орографиялық сипаттама беріп, оның геологиялық құрылымының алғашқы схемасын ұсынды.	И.В. Мушкетов
6.	Қазақстанның батыс бөлігін, Каспий теңізінің шығыс бөлігін, сондай-ақ Жетісу мен Ертістің жоғарғы ағысы мен оның салаларын зерттеуші.	Г.С. Карелин

7.	1497 жылы ол Үндістанға теңіз жолын ашу үшін үш кемеден тұратын алғашқы экспедицияны басқарды	Васко да Гама
8.	Ол екі континентті: Евразия мен Солтүстік Американы бөлетін Беринг бұғазынан өткен алғашқы теңіз саяхатшысы болды.	Семен Дежнёв
9.	1799 жылы ол Оңтүстік Америкаға экспедиция жасады.	Александр Гумбольдт
10.	1855 жылы Виктория сарқырамасы ашылды.	Давид Ливингстон

Бағалау критерийлері: әр дұрыс жауапқа 1 ұпай. Барлығы 10 ұпай

Тапсырма 3. Тест.

- 1 – В
- 2 – А
- 3 – Е
- 4 – С
- 5 – D
- 6 – С
- 7 – Е
- 8 – А
- 9 – С
- 10 – В
- 11 – С
- 12 – Е
- 13 – D
- 14 – D
- 15 – А
- 16 – В
- 17 – В
- 18 – Е
- 19 – С
- 20 – Е
- 21 – D
- 22 – В
- 23 – А
- 24 – А
- 25 – С
- 26 – D
- 27 – Е
- 28 – А
- 29 – D
- 30 – В

**ОБЛАСТНАЯ ОЛИМПИАДА 2020-2021 УЧЕБНОГО ГОДА
ОТВЕТЫ ТЕОРЕТИЧЕСКОГО ТУРА ПО ГЕОГРАФИИ
9 КЛАСС**

Задание 1. Определите термины исходя из приведенных ниже определений.

1. **Горизонт** - граница неба с земной или водной поверхностью.
2. **Тропопауза** – слой атмосферы, в котором происходит резкое снижение вертикального температурного градиента, естественный переходный слой между тропосферой и стратосферой
3. **Устье** — конечный участок реки, место впадения реки в водохранилище, озеро, море, океан или другую реку (по современной географической терминологии).
4. **Геопространство (географическое пространство)** — совокупность отношений между географическими объектами, расположенными на конкретной территории и развивающимися во времени.
5. **Топоним** – разряд ономов, имя собственное, обозначающее собственное название природного объекта на Земле или объекта, созданного человеком на Земле.
6. **Каньон** — глубокая речная долина с очень крутыми, нередко отвесными склонами и узким дном, обычно полностью занятым руслом реки, образовавшееся в результате выветривания и эрозивной активности реки по геохронологической шкале.
7. **Анклав** - часть территории государства, полностью окружённая территорией другого государства.
8. **Полуостров** — часть суши, с трёх сторон омываемая водой (морем, озером, рекой), а четвёртой примыкающая к материку, острову.
9. **Культурный ландшафт** — земное пространство, включающее все присущие ему природные и антропогенные компоненты. Формируется в результате сознательной, целенаправленной деятельности человека для удовлетворения тех или иных практических потребностей.
10. **Эрозия**— разрушение горных пород и почв поверхностными водными потоками, включающее в себя отрыв и вынос обломков материала и сопровождающееся их отложением.

Критерии оценки: за каждый правильный ответ 1 балл. Итого 10 баллов.

Задание 2. Вам даны открытия и исследования географов мира, определите их имена.

№	Географическое открытие	Ученый
1.	В 1492-1494 гг. был создан первый глобус	Мартин Бехайм
2.	Создал календарь, с помощью математических подсчетов объяснил понятие времени как географического явления.	Аль-Фараби
3.	Автор труда «Чертежная книга Сибири», содержащая историко-географические сведения о территории Казахстана	С. Ремезов
4.	Исследовал растительность пустынных зон предгорий Тянь-Шаня и побережья озера Балхаш	А.Н. Краснов
5.	В труде «Туркестан» дал геологическое и орографическое описание Средней Азии и предложил первую схему ее геологического строения.	И.В. Мушкетов

6.	Исследователь западной части Казахстана, восточной части Каспийского моря, а также Семиречья и верхнего течения Иртыша и его притоков.	Г.С. Карелин
7.	Возглавил в 1497 первую экспедицию из трёх кораблей для открытия морского пути в Индию.	Васко да Гама
8.	Он стал первым мореплавателем, которому удалось пройти Берингов пролив, отделяющий два материка: Евразию и Северную Америку.	Семен Дежнёв
9.	В 1799 году совершил экспедицию в Южную Америку.	Александр Гумбольдт
10.	В 1855 году открыл водопад Виктория.	Давид Ливингстон

Задание 3. Тест.

- 1 – В
- 2 – А
- 3 – Е
- 4 – С
- 5 – D
- 6 – С
- 7 – Е
- 8 – А
- 9 – С
- 10 – В
- 11 – С
- 12 – Е
- 13 – D
- 14 – D
- 15 – А
- 16 – В
- 17 – В
- 18 – Е
- 19 – С
- 20 – Е
- 21 – D
- 22 – В
- 23 – А
- 24 – А
- 25 – С
- 26 – D
- 27 – Е
- 28 – А
- 29 – D
- 30 – В